

HATÁR GYŐZŐ

Versblog

Ahol azt hirdeti Arisztotelész, hogy *a költészet mindenképp magasabbrendű, mint a történetírás*, nehezen tudjuk felmérni, hogy az olyan, önmeghatározó kifejezések, mint *költészet* és *történetírás* milyen terminológiai jelentésváltozáson mentek keresztül az ő ideje óta; hogy voltaképp mit is értettek rajta ő és a kortárs görögség, emezen – amazon.

Ám ha feltételezzük, hogy nagyjából költészet és történetírás fogalma azonos azzal, amit ma értünk rajta, akkor ez is egyike a Sztageirita tévedéseinek; nem sok van, de ez az.

Ez ókori félrefogást kegyelettel kéne kezelni – valahogy úgy, ahogyan harmadfélezer éve Indiában az ÚrBuddha felfogását a (nemlétező) lélek, ill. az *ego* más testben való újjászületéséről szent jellegű tévedésnek tekintették és annyira megtisztelték, hogy külön ünnepe volt. Nem segít az a kegyes feltevés, hogy holtában a személyiség életcselekedeteinek karmatikus nyalábját viszi tovább abba az új testbe (rovarba, állatba, emberbe), amelybe világrajöveletekor beleül; e feltevés azonnyomban ellehetetlenül, mihelyt szembekerül az ÚrBuddha *lélek-tagadó* posztulátumával, ami filozófiájának névadó *fulcruma*. Így hát magának az ÚrBuddhának köszönhetjük tévedése önleplezését.

De visszatérve Arisztotelész e „szent jellegű” megtévedésére, a magam gombán szerény megítélése szerint a költészet – elsődleges rangja és jelentősége szerint – nem hogy a történetírás, de az irodalom minden más műnemének alatta marad.

Amivel tudom, szelet vetek és vihart aratok. Közteseurópa felől a felháborodás moraja idáig felhatol, öklével ajtómat verdesi; nem hogy tépdetni: lerántani merészelttem Orpheusz fejéről a költészet hétszerszent babérkoszorúját.

Hát igen: „témánál vagyunk”. Közteseurópa teljes egészében kóros költészet-függőségben szenved. Ha visszagondolok értékrendem szülési fájdalommal járó sok évtizedes kialakulására, tulajdonképp az én történetem annak a *trouvere-nek* a története, aki kigyógyult belőle. Írómesterségem története ennél a kóreset-tanulmánynál nem egyéb.

Nálunk, Kompországban – a környező kompországokban csakúgy – Szent Tehénről, Költőfejedelemről, Lángoszlopról, Váteszről, „nagyon-nagy” sztárköltőről életrajzban mást mint *hagÍográfíát* elképzelni sem lehet. Mióta a poétika tananyaga a Hét Szabad Művészettel egyetemben odaveszett, a forma- és rím-

kényszer pedig elsikkadt, azóta a betegség tünetei, országos költészetfüggőségünk tünetei mind szembeszökőbbek.

Mióta a világ világ, Közteseurópa kompországaiban mindenki verset ír, mindenki azzal kezdi; és ha elég ördögös, mert belébújt a költészet ördöge: dágványába beleragad és azzal végzi (mint hatgyermekes családapa és harminckötetes Nagy Őreg). Az internet új korszakában ez a „mindenki” él a világháló-adta lehetőséggel, hogy a verstermést megduplázza, hatványra, köbre emelje. Mára ez a „mindenki” megtízszereződött; zömmel-tömegével a mai, ún. verstermés hovatovább oly hitvány, mintha egyéb sem lenne, mint a versblog eláradása.

E kólikás versmenés következtében egy-egy közteseurópai ország költészetnarkózisban szenvedő irodalma olyan, mint a koraközépkor kereszteshadjáratainak a beszentelt gályái Velence kikötőjében: a hajón reterát nincs, az evezőpadokban ki-ki maga alá ereszti széketét-vizeletét

Olyik beszentelt gálya még fel sem tűnt a látóhatáron, de a bűzét már partra hozza a tengeri szél.

